

КОГА И КЪДЕ

ЗА ПЪРВИ ПЪТ Е ОТПЕЧАТАН

КОРАНА?

Ахмед УЧАР

Покрай бунта на Патрона Халил през 1730 г. печатарското дело в Турция бе подценено. Но през 1744 г. шейхулисламът Йенишехирли Абдуллах ефенди повторно издаде фетва и печатарското дело отново се съживи. Само че сега в първо време не се разрешаваше да се отпечатват книги по тefsир, хадис, фъкх и келям плюс мусхафа. В чужбина обаче, а и в Истанбул, скришом във Валиде хан мусхафът се печаташе и се продаваше открито.

Знае се, че в Европа за пръв път Мусхафът е бил отпечатан с арабски букви през 1530 г. във Венеция от италианския печатар Паганини. (?-1530)/ Но тъй като целият тираж на това издание е било събрано и изгоряно по нареждане на папа Климент VII /1523-1534/, няма запазени екземпляри от него. Това издание било последвано от други. Така например за първи път във Франция Коранът, заедно с превода на латински, е бил отпечатан през 1543 г. от помощник посланика на Франция в Истанбул ори-

енталиста Гилямо Постел (1510-1561).

Когато през 1793 г. Наполеон тръгва да покорява Египет, наредил Коранът да бъде отпечатан в два тома, които той занесъл с пропагандна цел и раздал безплатно сред мюсюлманите. Освен това той пуснал в действие печатницата, която взел със себе си с оглед да продължава отпечатването на Свещения Коран. В по-късните години

французите са продължили да отпечатват Коран-и керим и други книги за исляма с оглед да могат да установят своите колониални управления в Тунис, Алжир, Мароко и други мюсюлмански страни.

Днес съществуващият най-стар печатан Коран е от 1640 г. отпечатан във Венеция. В Германия за пръв път е бил отпечатан от немския ориенталист и печатар Абра-

хам Хинкелман /1652-1696/. През 1694 г. в Хамбург под името „Ал-Коранус шиве лех ислямитиса“. Това издание през годините 1834-1853 е било повторено пет пъти.

В Италия Коран-и Керим е бил подготвен за печат на арабски придружен от латински превод и тefsир в грд Падуа във вид на два тома, които били отпечатани през 1691 г. в Рим.

Лудовико Марази, който е бил фанатичен християнски богослов, е бил безпощаден враг на мюсюлманите и на турците, е бил близък приятел на папа Инокентий XI, създател на антитурската коалиция в Европа в първи том на книгата си, озаглавена „Отрицание на Корана“ е изпълнил с тежки злословия по адрес на исляма, Корана и нашия Пейгамбер (с.а.с).

През 1706 г. във Витенберг-Германия е направено ново издание на Коран-и Керим на арабски език. През 1766 г. пак в Германия в Лайпциг излиза ново издание на Корана придружен с превод на латински език. През 1786 г. в гр. Дъблин в Ирландия е отпечатан един том, през 1786 г. в Амстердам излиза в два тома отново на арабски език.

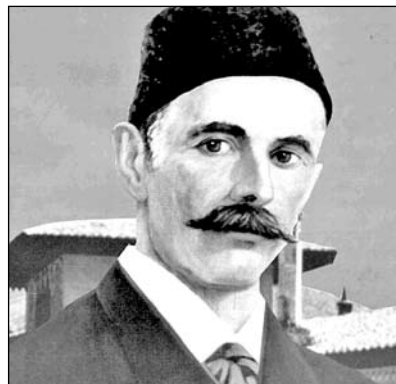
След още много други публикации на Запад, през 1801 г. за пръв път в мюсюлманския свят Коран-и Керим бива отпечатан на арабски в гр. Казан от страна на мюсюлмани. През 1803 г. Коранът бива отпечатан в 2 хиляди екземпляра. В печатница „Азия“ между годините 1806-1829 са отпечатани многократно Корани и други религиозни книги.

От 1846 до 1862 г. повече от трийсет пъти Коранът е бил отпечатван цялостно или частично. През 1852-1859 г. в Казан са били отпечатани 82 300 екземпляра от Корана, отделно 77 000 броя основи на вероучението, които са били разпространени дори в най-затънтените краища на Туркестан. Тези многократни публикации на Корана и другите религиозни книги са допринесли не само за тяхното четене от страна на мюсюлманите, но и за повторното възвръщане в лоното на исляма на онези, които били покръстени по-рано под руско давление, а така също дори за приемане

на исляма от страна на хора, които по-рано били християни.

През втората половина на XIX. век в света многократно се увеличил броят на печатниците във владение на мюсюлманите. През 1911 г. в Ба-

Исмаил Гаспрински

хчисарай в Крим са отпечатани прекрасни и безгрешни Корани. По-късно с тази дейност се наел известният просветител на мюсюлманите в Русия Исмаил Гаспрински /1851-1914/, който осъществил по-качествени отпечатвания на Корана в Петербург и Казан отколкото са правени в Истанбул и Египет.

В Индия Коран-и Керим е бил отпечатан от страна на мюсюлманите през 1850 г. в Лукнов и през 1852 г. в Бомбай. Тези издания били последвани от други в 1856 г. в гр. Калкута, през 1653 г. в гр. Делхи през 1821 г. валията на Египет Мехмед Али паша от Кавала създава печатницата „Булак“ (извор), в което отпечатва на турски много ценни книги, сред които трябва да се посочва първият официален вестник на турски „Векаи-и Мъсриййе“ през 1828 г. Първият официоз на Османската държава излиза едва три години по-късно. Под името „Таквим-и векаи“ през 1831 г.

В Египет за пръв път Коран-и Керим е отпечатан заедно с тълкуванието му на турски език през 1841 г. в печатница „Булак“, където за основа е приет мусхафа на Хз. Осман. Египетските учени винаги са били във възторг от османските издания на Корана.